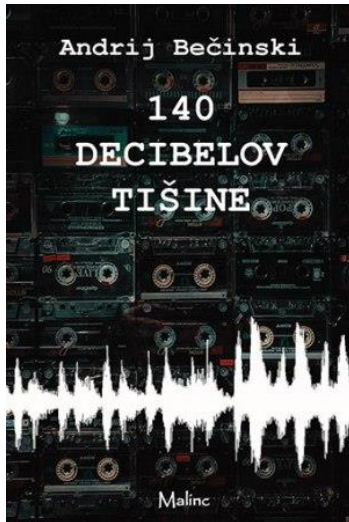


Bačyns'kyj, Andrij: **140 decibelov tišine**.

Iz ukrajiniščine prevedla Andreja Kalc. Medvode: Malinc, 2020, 150 str.

| M | 3. stopnja

Gluhonemi – Družbena izključenost – Organizirani kriminal – Prometne nesreče – Posledice – V mladinskem leposlovju fantje / glasbeniki / sirote / žalovanje / invalidi / otroci s posebnimi potrebami / osebe s posebnimi potrebami



Mladinski roman ukrajinskega avtorja pripoveduje zgodbo o 14-letnem Sergiju, ki je v nesreči izgubil oba starša in sestrico, sluh in zmožnost govora. V zavodu za gluhe se uči novega načina komuniciranja, se zbliža z deklico Jarino ... in nato sledi srhljivejši del dogajanja. Zgodba razkriva medsebojne odnose med varovanci, slabo delovanje socialnih služb in skrbi za otroke (in odrasle) s posebnimi potrebami, življenje mladostniških tolpa in brezdomcev, sicer v Ukrajini, v prvih letih samostojnosti. Gre za problemski roman, močno družbeno-kritičen, v katerem pa vendarle zmagajo moč glasbe (Sergij je bil pred nesrečo obetaven mladi pianist) in seveda solidarnost, tovarištvo in drugi žlahtni medosebni odnosi.

Priporočam v branje **učencem 3. triletja in srednješolcem, tudi odraslim**, ker so redki mladinski romani z gluhi in naglušni junaki. Spoznavanje njihovih posebnosti in problemov najbrž lahko spodbuja razumevanje in empatijo. Morda k pogovoru povabim tudi strokovnjaka, da bomo še bolje spoznali osebe s temi posebnimi potrebami. Besedilo je jezikovno in slogovno preprosto, zato bo morda lažje dostopno tudi **gluhim in naglušnim**.

Spodbude za branje:

- Poznamo leposlovna besedila z gluhi in naglušni junaki? In potem čisto na kratko predstavim ta roman, morda preberem besedilo z zadnje strani knjige.
- Nekaj strani knjige lahko prelistamo na:
https://issuu.com/malinc.si/docs/140_decibelov_issuu
- Ko smo roman prebrali, najprej prisluhnem (mladim) bralcem, da izvem, kaj jih je najbolj prizadelo.

- Pogovor vodim tako, da vendarle pojasnimo vse dogajanje: Kaj se je zgodilo Sergiju, čigar starša sta bila glasbenika in je bil tudi sam obetaven mladi pianist? Česa se je Sergij učil v zavodu za gluhe? Kakšni so bili odnosi med gojenci? (Nas Viktor, ki je še posebej nasilen, preseneti?) S kom se zbliža Sergij in zakaj? Zakaj Jarino odpeljejo iz zavoda? (Se ne zdi bralcem privlečeno za lase, da jo odpeljejo tik pred nastopom?) Kaj se odloči Sergij? Kaj se mu zgodi na poti? Kako se počuti v skupini tatičev? Kdo mu pomaga in kako se zgodba konča?
- Kje in kdaj se zgodba dogaja? (V Ukrajini, v prvih letih osamosvojitve.) Kako delujejo zavod za gluhe in naglušne ter vzgojitelji, inštitut za sluh, socialne službe ... in policija? Bi se lahko kaj podobnega zgodilo tudi pri nas, imajo mladi bralci kaj izkušenj? Bi pričakovali med gojenci v zavodu drugačne/boljše odnose?
- Zakaj je naslov romana »140 decibelov tišine«? (1)
- Se jim zdi zgodba verjetna? Kakšen se jim zdi del, ko gre Sergij na pot z namenom, da bo rešil Jarino iz očetove hiše? Bi zgodbo bralci izpeljali kako drugače?
- Poglešajo v knjigi spremno besedo strokovnjaka?
- Je med bralci kdo, ki ima osebne izkušnje s slabše slišječimi ali gluhi? Bi želel/a izkušnje deliti z drugimi?

Nadaljnje spodbude za branje:

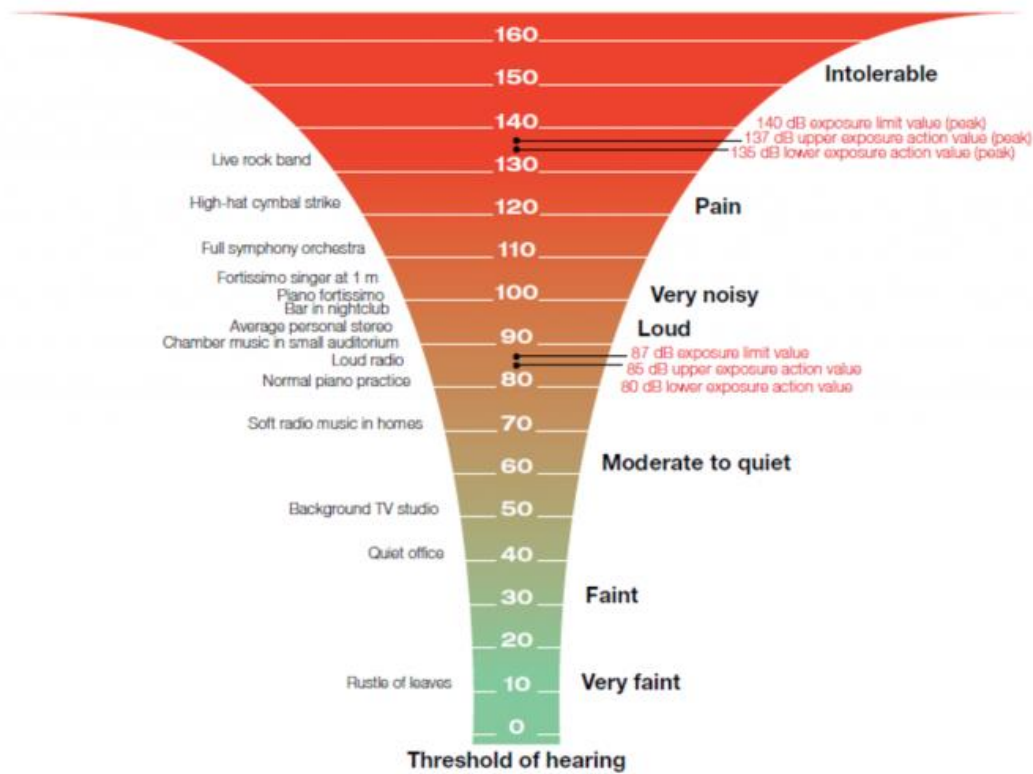
- Ali se mladi bralci zavedajo, da od rojstva gluhi in naglušni slabše razvijejo jezikovne zmožnosti? In posledično slabše sporazumevalne in bralne zmožnosti?
- So že kdaj gledali kakšno TV oddajo s slovenskim znakovnim jezikom? (Morda si jo ogledamo skupaj.)
- Morda prisluhnemo poslanici Petra Svetina »Lakota po besedah«, ob 2. aprilu 2020 – mednarodnem dnevu knjig za otroke, na FB strani Slovenske sekcije IBBY: <https://www.facebook.com/www.ibby.si/videos/1113335972347742>
- Z udeleženci pregledamo knjige, namenjene gluhih:
- Kermauner, Aksinja: **David: misija mogoče**. Zgodba z delno priredbo v slovenski znakovni jezik. Ilustracije kretenj Nikolaj Vogel, ilustracije Gašper Rus ; [spremna beseda Aleksandra Rijavec Škerl]. (Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, 2019), 73 str.
- Kermauner, Aksinja: **David. Misija Beethoven**. Ilustracije kretenj Nikolaj Vogel, ilustracije Peter Gaber. (Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, 2020).
- Kermauner, Aksinja: **Žiga špaget je za punce magnet** : [zgodba s priredbo v slovenski znakovni jezik, brajico in lahko berljiv način] Ilustracije Zvonko Čoh ; ilustracija kretenj Nikolaj Vogel]. (Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, 2017, 2018), 21 str.

Priredbe v slovenskem znakovnem jeziku lahko primerjamo z izvirnimi izdajami:

- Stepančič, Lucija: **Anton!**: [zgodba s priredbo v slovenski znakovni jezik]. Ilustracije Damijan Stepančič ; [priredba besedila v slovenski znakovni jezik Veronika Ciglar, Valerija Škof ; ilustracije kretenj Nikolaj Vogel]. (Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, 2018), 55 str.
- Levstik, Fran: **Kdo je napravil Vidku srajčico?**: priredba pravljice Frana Levstika v slovenskem znakovnem jeziku / [pravljico Frana Levstika priredila Veronika Ciglar] ; [v slovenski znakovni jezik prevedla], ilustracije in oprema s kretinjami Nataša Kordiš. (Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, 2014), 30 str.

-
- **Mojca Pokrajculja:** koroška ljudska pripovedka v slovenskem znakovnem jeziku / ilustracije in oprema s kretnjami, [po ljudski pravljici besedilo priredila] Nataša Kordiš. (Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, 2014), 33 str.
- **Peter Klepec:** priredba slovenske ljudske pravljice v slovenskem znakovnem jeziku / [ljudsko pravljico priredili Nataša Kordiš, Mojca Železnikar ; v slovenski znakovni jezik prevedla in s kretnjami opremila [in] ilustrirala Nataša Kordiš]. (Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, 2014), 31 str.
- (1) Žal nisem našla ničesar v slovenščini, kar bi pojasnilo 140 decibelov: Vir: <https://boomspeaker.com/noise-level-chart-db-level-chart/>

mag. Tilka Jamnik



How much noise is too much?

